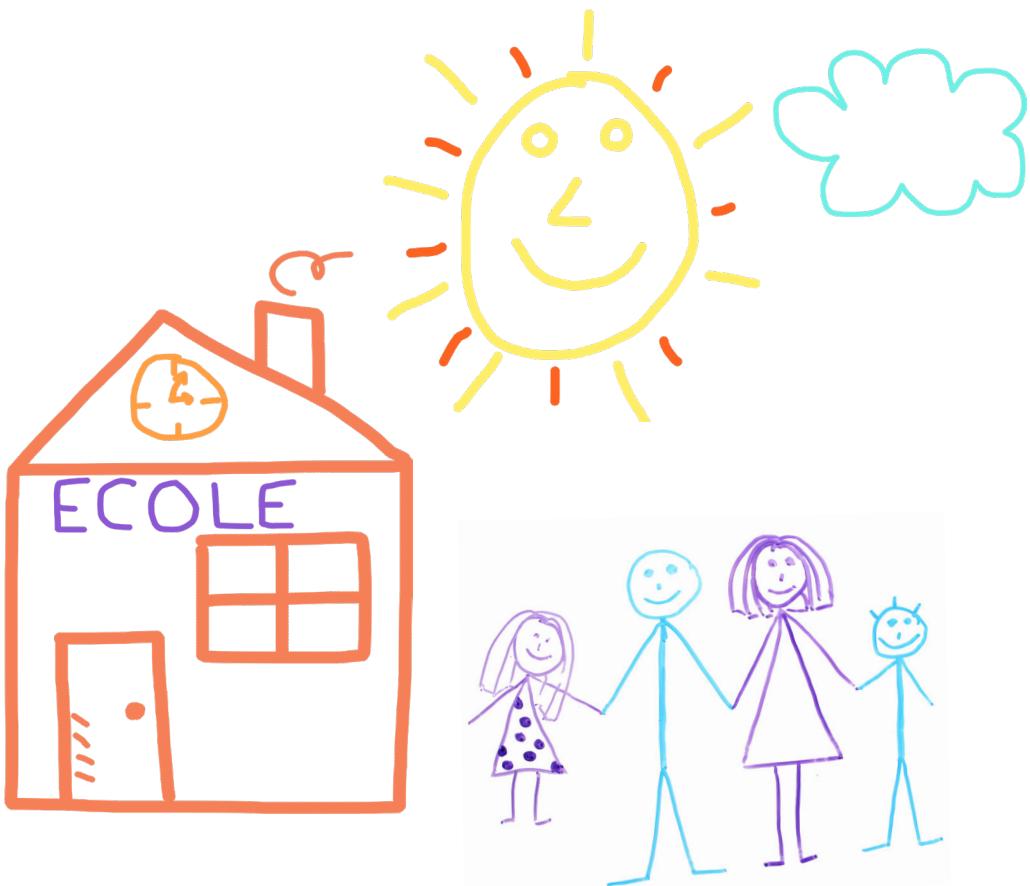

Odnos Porodica - Škola

Zajedno za dobrobit dece

Porodice zajedno sa školom dele svoj osnovni zadatak obrazovanja i vaspitanja mladih. Stoga, njihova saradnja se treba zasnivati na opšte poznatim i uvaženim principima od svih strana. Obrazovna institucija pre svega je regulisana Zakonom o obrazovanju od 1962. godine iz kog proizlaze zakonodavni tekstovi. Nalazi se pod upravom kantona, međutim opštine uživaju visok nivo autonomije. Samo nastavno osoblje, takođe ima određenu slobodu u sprovođenju svoje nastave.

U cilju pojašnjavanja organizacije koja se može videti kao kompleksan sistem, kao i u cilju preciziranja prava i obaveza svih strana, Romand-ski Savez Udrženja Roditelja Učenika iz Valais-a / la Fédération Romande des Associations de Parents d'Elèves du Valais (FRAPEV), Pedagoško Društvo Kantona Valais-a / la Société Pédagogique Valaisanne (SPVal), Udrženje Nastavnika Orijentacionih Ciklusa Kantona Valais-a / l'Association Valaisanne des Enseignants des Cycles d'Orientation (AVECO) i Odsek za Ekonomiju i Obrazovanje / Département de L'Economie et de la Formation (DEF) žele da istaknu osnovne principe kako bi svi školski saradnici živeli u potpunoj harmoniji.

Odredbe sadržane u ovoj publikaciji ne zamenjuju propise koji su na snazi. U odnosu na njih, one predstavljaju, dakle, jedan opšti okvir u kojem su propisani odnosi između porodica i obrazovne institucije. Obrazovne vlasti i nastavno osoblje raspolažu mogućnostima za davanje opširnijih informacija roditeljima koji to zahtevaju. Osim toga, pošto se radi o posebnim odredbama, iste su opisane i dostupne na zvaničnom sajtu države (<https://wwwvs.ch/web/se/ecoile-famille>).

Uz pomoć zavoda za Stanovništvo i Migraciju / service de la Population et des Migrations, odgovornog za integraciju migranata, ovo novo izdanje je takođe prevedeno na jezike najbrojnijih zajednica stranaca, nastanjениh u našem kantonu. Prevodi su dostupni za preuzimanje na gore navedenom sajtu.

Dobro poznavanje jezika prihvavnog regiona predstavlja, za sve roditelje, neophodan uslov za dobro razumevanje načina rada institucija a naročito škole.

Takođe, želimo da naglasimo važnost koju naša država pridaje principima besplatnog školovanja i ravnopravnosti između dečaka i devojčica (videti ; Knvencija o pravima deteta, <https://urlz.fr/9L3s>) kao i potrebi deteta da se roditelji aktivno uključe u odnos između Porodice i Škole.

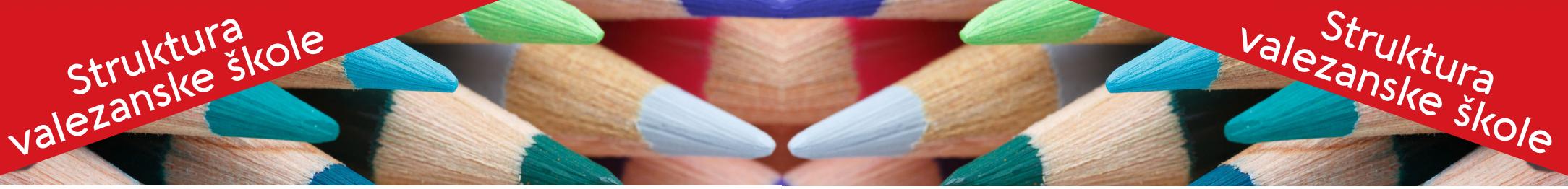
Obavezno školovanje

Obavezno školovanje se sastoji od 11 razreda (stupnjevi koji se označavaju pod nazivom HarmoniS/H), organizovanih u tri ciklusa : ciklus 1 (1H do 4H), ciklus 2 (5H do 8H) i ciklus 3 (Orijentacioni ciklus 9-10-11 CO).

Primarni stupanj – ciklus 1				Primarni stupanj – ciklus 2				Sekundarni stupanj I – ciklus 3		
1H	2H	3H	4H	5H	6H	7H	8H	9CO	10CO	11CO

Osnovna škola

Ciklus 1	1H - 2H	Prve dve školske godine (prethodno zvane predškolsko obrazovanje) su obavezne. Za polazak u školu dete treba da ima navršene 4 godine do 31. jula. Upisi se vrše shodno uputama opštine. Učenici prvog (1H) i drugog (2H) razreda su u istom odeljenju (odeljenje sa 2 stupnja). Učenici prvog razreda (1H) pohađaju poludnevnu nastavu, odnosno 12 perioda od 45 minuta (16 perioda od 45 minuta od 2020.) a učenici drugog razreda (2H), 24 perioda od 45 minuta. Raspodela vremena nastave u sedmici je odgovornost lokalne vlasti i može varirati u odnosu na regionalne specifičnosti. Ipak, obično su predviđena 4 poludnevna nastavna perioda za prvi razred (1H) i 8 za drugi (2H). Raspodela poludnevnih perioda može varirati u zavisnosti od lokalne organizacije.
	3H - 4H	Vreme nastave, odnosno 28 perioda od 45 minuta se obavlja tokom 8 poludnevnih perioda za učenike. Raspodela poludnevnih perioda može varirati u zavisnosti od lokalne organizacije.

Ciklus 2

5H - 6H	Jedna nastavna sedmica sadrži 32 perioda od 45 minuta. U cilju podrške odeljenjima sa više različitih stupnjeva ili značajnim brojem učenika, moguće je podučavanje drugog jezika (nemačkog), u vidu odvojenih radnih grupa.
7H - 8H	Dva zadnja stupnja takođe sadrže 32 perioda. U cilju podrške odeljenjima sa više različitih stupnjeva ili značajnim brojem učenika, moguće je podučavanje drugog (nemačkog) i trećeg (engleskog) jezika, u vidu odvojenih radnih grupa.

Dnevni raspored :

Organizovanje školskog dana u obliku blok nastave spada pod nadležnost opštine i svodi se na spajanje nastavnih perioda u blok sate, odnosno časove sa dužim vremenskim intervalima. Nastavni periodi su regupisani na celovite poludnevne periode. U principu, početak i kraj poludnevog perioda su usklađeni kod svih stupnjeva.

Broj poludnevних perioda varira u odnosu na uslove i lokalne potrebe. U odnosu na neke logističke zahteve (transport, prihvatile jedinice za školarce, itd.), opštine mogu ponuditi drugačije načine organizovanja sedmice ili dana.

Orijentacioni ciklus (CO)

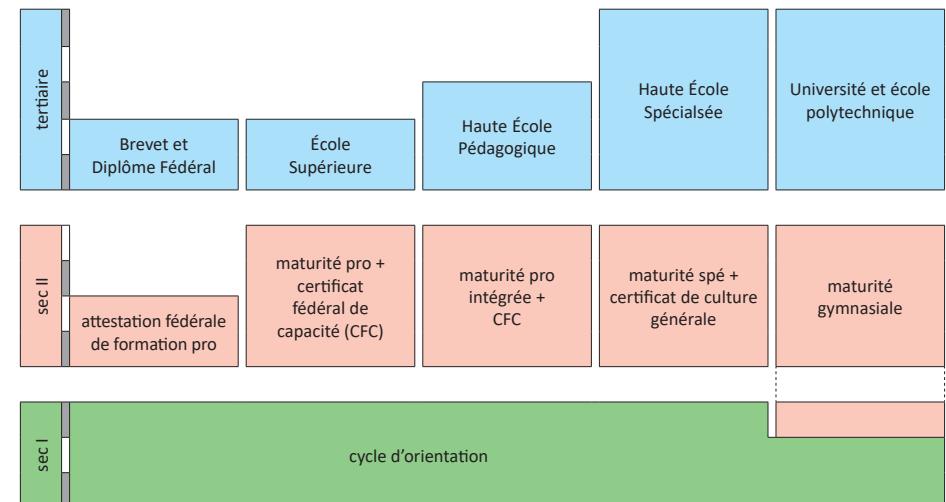
Orijentacioni ciklus (CO) je organizovan u trajanju od 3 godine. To je etapa koja priprema učenika za profesionalno usmeravanje. Po završetku ovog ciklusa, učenik se opredeljuje za stručno obučavanje-zanat ili studije. Svaki orijentacioni ciklus ima jednog savetnika za profesionalnu orientaciju.

U orijentacionom ciklusu primenjuje se pregrupisavanje učenika na osnovu školskih rezultata ostvarenih na kraju drugog ciklusa (8H). Od prve godine orijentacionog ciklusa (9 CO), časovi su raspoređeni po nivoima 1 ili 2 za nastavu iz francuskog jezika i matematike, zatim od druge godine orijentacionog ciklusa (10 CO), za nastavu iz naučnih oblasti i nemačkog jezika. Za sve ostale nastavne predmete, učenici se pregrupisavaju. Nivo 1 nudi opširniju nastavu. Postoji mogućnost prelaska iz jednog nivoa u drugi, zavisno od školskog napretka učenika.

Ostali principi:

- Svako odeljenje ima svog razrednog starešinu. On je glavni sagovornik za učenike svog odeljenja kao i za kontakte sa njihovim roditeljima.
- Raspored časova se pravi u skladu sa nastavnim planom.
- Mesto školovanja je mesto prebivališta.
- Dopunska nastava za pomoć u obavljanju domaćih zadataka organizovana je od strane rukovodstva škole a sprovedi je nastavno osoblje. Ova nastava se održava van redovne nastave i namenjena je učenicima drugog i trećeg ciklusa (videti stranice 7 i 11).
- Školski posrednici-mediatori funkcionišu kao kontakt osobe. Doprinose promovisanju klime solidarnosti i poštovanju unutar institucije. Obavezuju se na poštovanje apsolutne diskretnosti.

Dalje obrazovanje

Ured za obrazovno i profesionalno usmeravanje pruža dodatne informacije (www.vs.ch/orientation).

Globalni projekat obrazovanja učenika

Romand-skim nastavnim planom (Le plan d'études romand) utvrđuje se globalni projekat obrazovanja učenika. Taj plan daje na uvid sve ono što učenici treba da nauče tokom obaveznog školovanja kao i očekivanja u odnosu na dostigneće nivoa na kraju svakog ciklusa (kraj četvrte, osme i jedanaeste godine).

Nastavni plan sadrži skup znanja i veština koje svi učenici treba da steknu tokom obaveznog školovanja i podeljen je u tri kategorije :

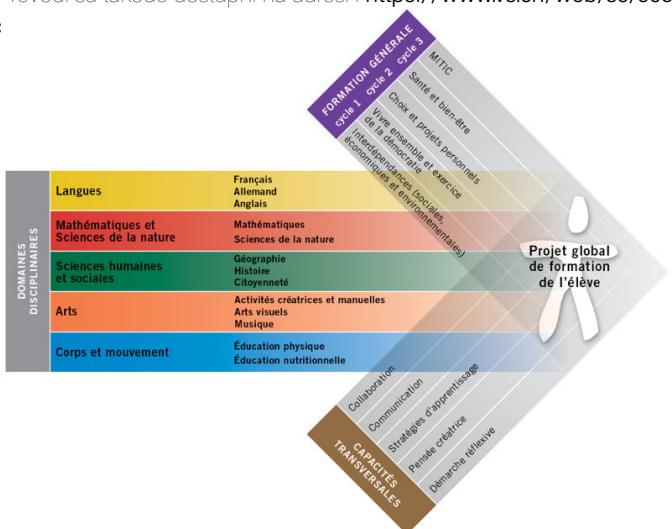
Transversalne veštine (Sarađivanje, Komunikacija, Strategije učenja, Kreativna misao, Misaoni postupak);

Opšte obrazovanje (Mediji-slike-informaciona i komunikaciona tehnologija, Zdravlje i blagostanje, Lični izbor i projekti, Život u zajednici i demokratske dužnosti, Međuzavisnosti);

Predmetne oblasti (Jezici, Matematika & Prirodne nauke, Društvene i humanističke nauke, Umetnost, Telo & Pokret).

<http://www.plandetudes.ch>

U cilju boljeg razumevanja Romand-skog nastavnog plana (PER), Romand-ski Savez Udruženja Roditelja Učenika iz Valais-a (FRAPEV) redovno nudi brošure roditeljima učenika obaveznog obrazovanja. Prevodi su takođe dostupni na adresi : <https://wwwvs.ch/web/se/cole-enfantine-primaire-et-c>

Pod uslovom da je dijagnozu postavilo specijalizovano telo koje je priznato od strane Odseka za obrazovanje, učenici sa ozbiljnim poremećajima ili raznim invaliditetima (disleksija, disortografija, diskalkulija, dispraksija, problematika visokog intelektualnog potencijala...) mogu počiniti nastavu i polagati ispite prilagođene posebnim uslovima (kompenzacija nedostataka). Rad sa učenicima sa posebnim potrebama je organizovan prema dispozitivu koji omogućava primenu adaptiranih mera u svim slučajevima, a naročito u sledećim slučajevima:

► Dodatna nastava

(od 5H do 11CO)

Opštine mogu organizovati dodatnu nastavu, van redovnog termina za nastavu. One omogućuju učeniku samostalno, celovito ili delimično obavljanje domaćih zadataka. Zbog nedostatka ponuda pojedinih opština, manje su zastupljene na nivou osnovnog obrazovanja, ali se u principu sistematski organizuju u orijentacionim ciklusima (CO).

► Dopunska/Orijentisana nastava

(od 5H do 11CO)

Orijentisana nastava je namenjena učeniku kome je potrebna posebna pomoć u realizaciji domaćih zadataka, naročito kada se radi o njegovoj organizaciji ili strategijama učenja. Ova mera je organizovana van redovne nastave i vremenski je ograničena. U principu, ne omogućava učeniku integralno obavljanje svojih domaćih zadataka.

► Pedagoška podrška van redovne nastave

(od 9CO do 11CO)

Učenik koji se susreće sa privremenim teškoćama iz jednog ili više nastavnih predmeta, zavisno od nivoa, ili ima ostvariv cilj da pređe u viši nivo, može imati pedagošku podršku van redovne nastave, sa ciljem da mu se pomogne u prevazilaženju školskih nedostataka.

► Pedagoška podrška za učenike stranog maternjeg jezika

(U principu od 3H do 11CO)

Pedagoška podrška namenjena učenicima koji ne govore jezik prihvratnog područja održava se za vreme redovne nastave, u okviru časova čiji je cilj razvoj komunikacionih veština učenika. Ovakav oblik rada im omogućava da što pre započnu nastavu na jeziku prihvratnog područja. Ova prateća mera, u principu ne traje više od dve godine. Učenik može biti pošteđen ocenjivanja iz nastavnih predmeta koji zahtevaju bolje poznavanje francuskog jezika.

► Integrисани облик педагошке помоћи

(U principu od 3H do 11CO, izuzev orijentacionih ciklusa (CO) organizovanih u obliku opservacione nastave/razreda)

Integrисани облик педагошке помоћи је мера специјалног образовања, временски ограничена и наменјена за подстicanje помоћи код деце са посебним потребама. Специјализовано наставно лице осигурава спровођење програма за децу са теškoćama, у учионici или посебном локалу, за време redovne nastave. Njegov rad se zasniva na prisnoj saradnji sa razrednim starešinom, roditeljima i спoljним актерима. Redovna evaluacija učenika omogućava procenu ostvarenog napretka i izbora odgovarajuće помоћи, shodno потребама детета.

► Adaptirani program

(od 4H do 11CO)

Adaptirani program se odnosi на учењике који, из једног или више наставних предмета, више нису у стању да, без посебне прilagođenosti, ostvaruju ključне циљеве текућег програма.

Uspostavljanje adaptiranog programa подлеže saglasnosti roditelja и бива одобрено од стране шkolskog inspektora.

U pojedinim orijentacionim ciklusima (CO), учењики који прате adaptirani program су pregrupisani u opservacionim razredima.

► Ponavljanje razreda

Ponavljanje razreda је мера која се одnosi на учењике са недовољним шkolskim uspehom, tj. на one који нису постигли поставljene образовне циљеве (недовољан proseк из прве групе или недовољан општи prosek, испод четворке). Ovakva koncepcija rada подразумева обnavljanje godišnjeg шkolskog gradiva u drugom i trećem ciklusu.

Ponavljanje другог (2H) и трећег (3H) razreda je moguće u izuzetnim slučajevima

► Ostale strukture помоћи

Zavod za Specijalno Obrazovanje / L'Office de l'Enseignement Spécialisé (OES) је оvlašcen за давање информација о осталим структурима помоћи за децу са teškoćama ili invaliditetom : specijalni razredi, појачани обlici pedagoške помоћи, predzanatski razredi, specijalne škole, образовање у болниčkom miljeu.

► Jedinstveni postupak podnošenja zahteva za помоћ

Svaki zahtev за помоћ (specijalna nastava, logopedija, psihomotorika ili psihološka помоћ) roditelji podnose upravi škole, posredstvom nastavnog osoblja које ће вам доставити formular i dati neophodne informacije. Taj zahtev zatim razmatra škola i stručno osoblje tokom koordiniranog sastanka. Nakon тога se roditeljima доставља odluka.

Na sajtu <http://www.vs.ch/web/oes> можете наћи dodatne информације о помоћи за учењике.

Odgovornost roditelja

Roditelji :

- сарађују са образовном institucijom и поштују nastavno osoblje и njihov rad, као и školska pravila,
- у случају спора, kontaktiraju razrednog stareшина како би разговарали о ситуацији или договорили састанак. У зависности од ситуације и природе проблема, управа школе, па чак и školski inspektor, бивaju обавештени,
- преузимају одговорност над дететом при njegovom pohađanju школе у adekvatnim uslovima učenja (higijena, pristojnost, san),
- треба да покazuju интересовање за njegovo ponašanje и рад у школи те да се blagonaklono posvećuju radу sa njim kod kuće,
- су dužni da se odazivaju на састанке/pozive nastavnog ili upravnog osoblja. U slučaju потребе, omogućено је prisustvo prevodioca/turnača,
- требају имати увид у информације достављене од стране школе i, ако то slučaj nalaže, потписом потврдiti njihov prijem. Osim тога, требају се информисати у случају потребе.
- су dužni da brinu о odlasku i dolasku deteta u школу i školsko dvorište, van školske nastave (bezbednost, ponašanje, mobilni telefoni, itd.),
- Izveštavaju nastavno osoblje о eventualnim zdravstvenim problemima deteta koji bi mogli da budu značajni pri radу sa njim.
- осигуравају дете од ризика болести и nesreće. Ne постоји dakle školsko kolektivno osiguranje. U случају nesreće, roditelji se direktnо obraćaju njihовоj osiguravajućоj kompaniji.
- су обавезни да најаве и opravdaju svако odsustvovanje sa nastave.
- су dužni da striktnо поштују nastavni plan. U случају izbegavanja obaveza, inspektor može izreci kaznu.
- су odgovorni за traženo odsustvo i преузимају odgovornost u односу на izvršenje školskog programa u saradnji sa nastavnim osobljem.
- могу учествовати u plaćanju fakultativnih školskih kampova.
- u случају selidbe, обавештавају образовну vlast što je pre moguće,
- izbegavaju korišćenje socijalnih mreža radi rešavanja školskih problema и favorizuju razgovor sa nastavnim osobljem.

Roditelj који nema starateljsku brigу nad дететом ће бити информисан о посебним догађајима који се dešавају у školskom životu детета и биће саслушан pre доношења važnih odluka по пitanju razvoja детета. Može се информисати о stanju razvoja детета, posredstvom lica која су оvlašćена за brigу i rad sa njim.

Odgovornost učenika

Učenici, uz pomoć svojih roditelja i nastavnog osoblja :

- poštju školska pravila, nastavno osoblje, osoblje koje radi unutar ustanove kao i njihove drugare i sve ostalo što im je na raspolaganju (lokali, školski nameštaj, materijal),
- imaju čistu i prikladnu odeću propisanu školskim pravilnikom,
- posebnu pažnju posvećuju njihovoj ulozi učenika kao i procesu socijalizacije,
- podležu zabrani korišćenja elektronske opreme u privatne svrhe, na školskom terenu. Van školskog terena, mogu je koristiti na adekvatan način, uz poštovanje školskih drugova i školskog osoblja, pogotovo pri pristupu socijalnim mrežama (minimalna starost između 13 i 16 godina zavisno od socijalnih mreža),
- podležu sankcijama u slučaju nepoštovanja pravila.

Odgovornost škole i nastavnog osoblja

Škola :

- se obavezuje da podstiče učešće i impliciranost učenika u školskom okruženju i omogući im pravo da iskazuju svoje mišljenje kao i da budu saslušani.

Les enseignants :

- se angažuju da pomažu roditeljima u vaspitno-obrazovnom radu, poštujuci učenika i njegove roditelje u duhu pravednosti i nepristranosti,
- doprinose socijalizaciji dece kao i njihовоj integraciji unutar razreda,
- su obavezni da obaveštavaju sve roditelje o školskim rezultatima deteta, izlažu pedagoške ciljeve putem kolektivnih i individualnih sastanaka. U slučaju potrebe, omogućene su prevodilačke usluge,
- redovno komuniciraju postignute rezultate putem evaluacijskog obrasca za procenu znanja, školske knjižice i ispitnih zbirki i obaveštavaju roditelje o kulturnim, sportskim, spiritualnim i preventivnim aktivnostima,
- Stoje na usluzi roditeljima, nastoje da održe dijalog, i putem sastanka ispunjavaju zahteve roditelja,
- su odgovorni za disciplinu u razredu i u slučaju potrebe, intervenišu na školskom terenu kada su u pitanju svi učenici obrazovne ustanove. U krajnjem slučaju, izriču disciplinske sankcije propisane pravilnikom,
- su odgovorni za kretanja i aktivnosti tokom nastave. Roditelji su odgovorni za lična kretanja dece (posebni slučajevi, medicinski sastanci, itd.).

Domaći zadaci

- Domaći zadaci, podrazumevajući i lekcije, imaju za cilj razvoj samostalnosti kod deteta, unapređujući stečeno znanje u školi kao i održavanje kontakta i saradnje sa porodicama.
- U prilagođenom obimu, trebaju se razlikovati prema uzrastu učenika i biti samostalno ostvarivi.
- Uloga porodica podrazumeva stvaranje i održavanje odgovarajućih uslova za detetov rad domaćih zadatka kod kuće, izkazivanje interesovanja za njegove aktivnosti i proveravanje da li je rad obavljen, bez potrebe za korekcijom. Roditelji obaveštavaju nastavno lice o značajnim zapaženim poteškoćama, (trajanje, obim, poteškoća, itd.).
- U zavisnosti od mišljenja razrednog starešine i direktora, dodatna/orijentisana nastava može biti organizovana u slučajevima utvrđenih potreba.

Procedura u slučaju spora

- U svakoj situaciji, dijalog treba da ima privilegovan karakter.
- Prvi sagovornik roditelja je nastavno lice ili razredni starešina. Direktor, a potom i inspektor mogu biti pozvati kao sagovornici.
- Svaki problem vezan za školu, koji nastane između učenika, roditelja, tutora ili trećih lica i nastavnog osoblja se rešava posredstvom uprave škole, uz mogućnost podnošenja žalbe školskom inspektoru.

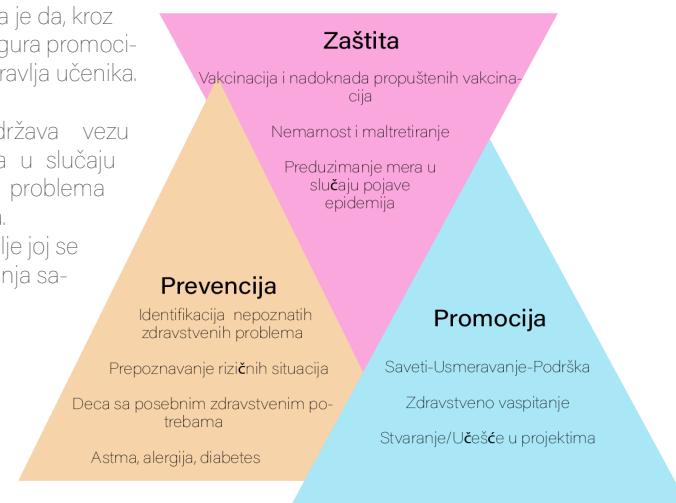

Školsko zdravstvo

Misija školskog zdravstva je da, kroz participativni pristup, osigura promociju, prevenciju i zaštitu zdravlja učenika.

Medicinska sestra održava vezu između škole i roditelja u slučaju postojanja zdravstvenih problema kod deteta i adolescente.

Roditelji i nastavno osoblje joj se mogu obratiti radi dobijanja savjeta i informacija.

Za više informacija: <https://www.promotionsantevalais.ch/fr/sante-scolaire-460.html>.

Na putu do škole

Odlasci i dolasci do škole spadaju pod odgovornost roditelja. Prednost se daje putovanju pešice. Bezbednost, zdravlje i pokretanje moraju da se poštuju i vrednuju u svakom trenutku.

Hodajući školski autobus (Pedibus) predstavlja vrlo interesantnu alternativu za grupno odvođenje učenika, predviđeno od strane odraslog lica. U zavisnosti od vremenske raspoloživosti i sredstava, svaki hodajući školski autobus se kreće odgovarajućom učestalošću (povratni smer, samo jedan smer, nekoliko dana u sedmici, itd.)

Za više informacija : valais@pedibus.ch ou 076 690 51 68.

Participativni pristup

Bicikl ili trotinet moraju biti prilagođeni uzrastu deteta i sadržati propisanu opremu. Njihova upotreba treba biti u skladu sa saobraćajnim i policijskim propisima (preporučuje se nošenje kacige).

U slučaju nekih posebnih aktivnosti, nastavno osoblje ili roditelji mogu prevoziti decu privatnim vozilima pod uslovom da putnici budu osigurani od posledica nesrečnog slučaja i da se pravila saobraćaja poštuju : deca treba da budu vezana pojasevima, broj prevezene dece ne sme prevazilaziti broj raspoloživih mesta, tj. broj propisan saobraćajnom dozvolom, itd.

Opštine mogu izdavati direktive restriktivnijeg karaktera. Prikladno bi bilo informisati se o tome.

Prihvatile strukture

Dnevni prihvat dece omogućava roditeljima da usklade posao i porodicu a deci uzrasta od rođenja pa do završetka osnovnog obrazovanja, nudi mogućnost dnevnog i kolektivnog smeštaja u prihvatalnim strukturama, podstičući pravilan razvoj i podršku detetu u sticanju znanja ili favorizujući više familijaran pristup kod prihvatalnih roditelja, odnosno porodica koje sačinjavaju obučena lica za prihvat tokom dana.

Različite vrste prihvatalnih struktura su sledeće :

- Jaslice : od rođenja do 18 meseci starosti, otvorene tokom celog dana, sa obrokom
- Vrtić : od 18 meseci do 6 godina starosti, otvoren tokom celog dana, sa obrokom
- Dečiji vrtić : od 18 meseci do 6 godina starosti, poludnevni boravak, bez obroka
- Prihvativa jedinica za školarce (UAPE) : od 4. godine pa do završetka osnovnog obrazovanja, otvorena van školskog vremena, sa obrokom
- Obdanište : od 3 do 6 godina starosti, poludnevno radno vreme bez obroka
- Briga o deci : od 2 do 8 godina starosti, poludnevni boravak, bez rezervacije na nekoliko sati bez obroka

Sve te ustanove, organizovane od strane opština, podležu odobrenju i nadzoru kantona.

Više informacija na : <https://www.vs.ch/web/scj/secteur-d-accueil-a-la-journee>

Romand-ski Savez Udrženja Roditelja Učenika iz Valais-a
www.frapcv.ch

Pedagoško Društvo Kantona Valais-a
www.spval.ch

Udruženje Nastavnika Orientacionog Ciklusa Kantona Valais-a
www.aveco.ch

Obrazovna služba
www.vs.ch/web/se

Ured za specijalno obrazovanje
<http://www.vs.ch/web/oes>

Centar informacionih i komunikacionih tehnologija
<https://www.ictvs.ch>

Romand-ski Nastavni Plan predstavljen roditeljima
<https://www.vs.ch/web/se/cole-enfantine-primaire-et-co>

Romand-ski Nastavni Plan
<http://www.plandetudes.ch>

Obrazovna i profesionalna orientacija
www.vs.ch/orientation

Kantonalna služba za omladinu
www.vs.ch/web/scj

Projekat Obrazovanje daje snagu
www.vs.ch/web/scj/edf

Školsko zdravstvo
<https://www.promotionsantevalais.ch/fr/sante-scolaire-460.html>

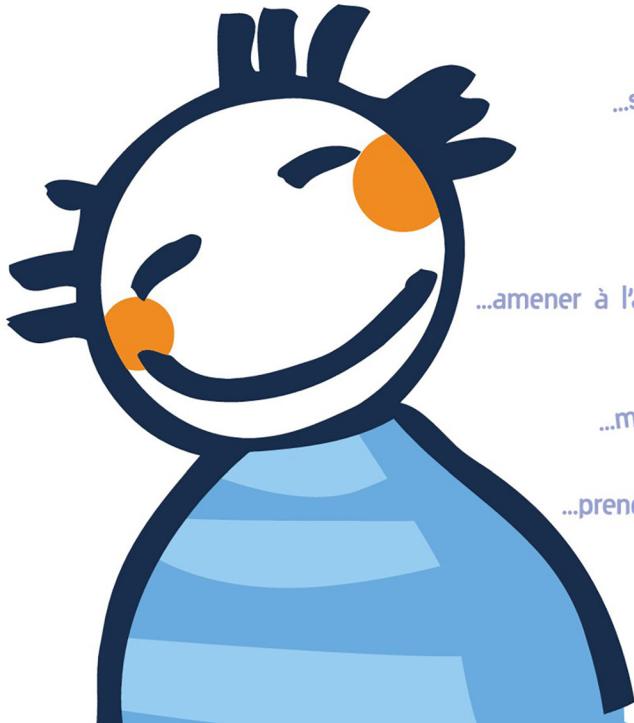
Prihvratne strukture
<https://www.vs.ch/web/scj/secteur-d-accueil-a-la-journee>

Na putu do škole
<https://pedibus.ch/coordinations/pedibus-valais/>

Brošura Odnos Porodica-Škola
<https://www.vs.ch/web/se/cole-famille>

Za lokalne i specifičnije informacije možete se obratiti upavi škole ili pogledati internet stranicu škole kao i školski rokovnik-notes.

EDUQUER, C'EST...

...beaucoup d'amour

...accepter le conflit

...savoir écouter

...mettre des limites

...amener à l'autonomie

...montrer ses sentiments

...prendre le temps

...encourager

www.vs.ch/web/scj/edf

CANTON DU VALAIS
KANTON WALLIS

L'ÉDUCATION
DONNE DE
LA FORCE